

P7_TA(2012)0421

Izvajanje direktive o sledni pravici

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 20. novembra 2012 o poročilu o izvajanju in učinkovanju direktive o sledni pravici (2001/84/ES) 2012/2038(INI)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju Direktive 2001/84/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. septembra 2001 o sledni pravici v korist avtorja izvirnega umetniškega dela (v nadaljevanju „direktiva“)¹,
  - ob upoštevanju poročila Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru z naslovom „Poročilo o izvajanju in učinkovanju Direktive o sledni pravici (2001/84/ES)“ (COM(2011)0878),
  - ob upoštevanju člena 48 Poslovnika,
  - ob upoštevanju poročila Odbora za pravne zadeve in mnenja Odbora za kulturo in izobraževanje (A7-0326/2012),
- A. ker je sledna pravica vrsta avtorske pravice, določena s členom 14b Bernske konvencije za varstvo književnih in umetniških del;
- B. ker je direktiva spodbudila usklajevanje temeljnih pogojev za uporabo sledne pravice, da bi tako odpravili morebitne ovire pri uresničevanju notranjega trga;
- C. ker je bilo sprejetje direktive pomembno za umetnike, zlasti kar zadeva njihove pobude, da bi bili priznani in pravično obravnavani kot ustvarjalci, ter za njihovo vlogo pri prispevanju h kulturnim vrednotam; ker so kljub temu še naprej prisotni pomisleki o učinkih na evropske trge umetnin ter zlasti na številne manjše in specializirane dražbene hiše in trgovce z umetninami v EU;
- D. ker je bila direktiva v vseh državah članicah v celoti uveljavljena šele 1. januarja 2012;
- E. ker je delež EU na svetovnem trgu za dela živečih umetnikov v zadnjih nekaj letih znatno upadel;
- F. ker umetniško ustvarjanje prispeva k nenehnemu razvoju kulturnega življenja in kulturne dediščine EU;
- G. ker trg z umetninami in starinami znatno prispeva k svetovnemu gospodarstvu, vključno s podjetji, ki jih podpira, zlasti tistimi v ustvarjalni industriji;
- H. ker direktiva povzroča upravno breme za trgovce z umetninami in so zaradi nje evropski trgovci z umetninami s poslovnega vidika prikrajšani v primerjavi s trgovci z umetninami v tretjih državah;

---

¹ UL L 272, 13.10.2001, str. 32.

Trendi na evropskem in svetovnem trgu umetnin

1. ugotavlja, da je bilo leto 2011 rekordno za trg umetnin in da je letni izkupiček od prodaje dosegel 11,57 milijarde USD, to je več kot 2 milijardi USD več kot v letu 2010¹; poudarja, da trg z umetninami in starinami znatno prispeva k svetovnemu gospodarstvu, vključno s podjetji, ki jih podpira, zlasti tistimi v ustvarjalni industriji;
2. ugotavlja, da je evropski trg umetnin v letu 2011 zelo napredoval; Združeno kraljestvo ohranja 19,4-odstotni delež svetovnega trga s 24-odstotnim povečanjem obsega prodaje; Franciji pripada 4,5-odstotni tržni delež ob 9-odstotnem povečanju obsega poslov; in še nazadnje, Nemčija je z 1,8-odstotnim tržnim deležem zabeležila 23-odstotni porast prodaje²;
3. ugotavlja, da je tržni delež Kitajske v letu 2011 znašal 41,4 %, s čimer je ta država prehitela Združene države Amerike, katerih promet je upadel za 3 %, njihov tržni delež pa se je zmanjšal za 6 %, to je z 29,5 % leta 2010 na 23,5 % leta 2011³;
4. opozarja na izjemen vzpon Kitajske; vendar hkrati ugotavlja, da je ta trg umetnin trenutno omejen zgolj na umetnike iz te države;
5. ugotavlja, da je splošen trend selitve „gravitacijskega središča“ trga umetnin proti državam v vzponu povezan z globalizacijo, vzponom Azije in pojavom novih zbirateljev v teh državah;
6. z zadovoljstvom opaža, da tretje države razmišljajo o vključitvi sledne pravice v nacionalno pravo; ugotavlja zlasti, da je bil v Združenih državah Amerike 12. decembra 2011 vložen predlog zakona, ki predvideva 7-odstotno stopnjo sledne pravice na odsvojitve sodobnih umetnin; je seznanjen, da osnutek kitajskega zakona o avtorskih pravicah prav tako določa uvedbo sledne pravice (člen 11(13));

Izvajanje direktive

7. opozarja, da je za grafična in likovna umetniška dela vrednost pravice reproduciranja in izvajanja zanemarljiva, saj se prihodki v teh panogah ustvarjajo s prodajo ali nadaljnjo odsvojitvijo del;
8. opozarja na dejstvo, da se s sledno pravico zagotavlja permanentno plačilo umetnikom, ki na začetku kariere zelo pogosto poceni prodajajo svoja dela;
9. opozarja, da izsledki iz poročila Komisije o izvajanju in učinkovanju direktive ter statistični podatki zadevnega sektorja ne kažejo, da ima sledna pravica negativen učinek na trg umetnin v Evropi;
10. poziva Komisijo, naj izvede oceno učinka delovanja trga umetnin na splošno ter upravnih težav, ki jih imajo manjše in specializirane dražbene hiše in trgovci;
11. opozarja, da je z več določbami direktive zagotovljena uravnotežena uporaba sledne pravice ob upoštevanju interesov vseh zainteresiranih strani, kar se zagotavlja zlasti s padajočo

---

¹ Cena umetnin, Trendi na trgu umetnin v letu 2011 (Artprice, Art Market Trends 2011), http://imgpublic.artprice.com/pdf/trends2011_en.pdf

² Glej prejšnjo opombo.

³ Glej prejšnjo opombo.

lestvico upoštevanih stopenj, zgornjo mejo v višini 12 500 EUR, izključitvijo malih prodaj in izvzetjem nadaljnjih odsvojitvev za prvega kupca; poudarja pa, da direktiva nalaga upravno breme trgovcem z umetninami;

12. ugotavlja, da je lahko sledna pravica v korist živečega avtorja izvirnega umetniškega dela koristno orodje za preprečitev diskriminacije umetnikov;

Sklepi

13. opozarja, da je bila vrednost trga umetnin v letu 2010 ocenjena na 10 milijard USD, v letu 2012 pa na skoraj 12 milijard USD, pri čemer sledna pravica predstavlja samo 0.03 %; meni, da je to pomemben trg, na katerem bi bilo treba umetnikom in njihovim dedičem zagotoviti pravično plačilo;
14. ugotavlja, da študije in statistični podatki v zvezi s trgom umetnin ne kažejo, da ima sledna pravica negativen vpliv na prostorsko umestitev trga umetnin in raven prometa;
15. vendar opozarja, da se je direktivo začelo celovito izvajati v vseh državah članicah šele 1. januarja 2012, čeprav je sledna pravica bila že več desetletij priznana v številnih državah članicah;
16. poudarja pomen zagotavljanja dejavne podpore lokalnim umetnikom, tudi najmlajšim;
17. meni, da bi bilo leta 2014, kot predlaga Komisija, prezgodaj za ponovno analizo direktive, in predlaga, da se jo naredi leta 2015 (štiri leta po oceni decembra 2011);
18. spodbuja Komisijo, naj v prihodnjem poročilu o oceni ponovno preuči primernost upoštevanih stopenj, pragov, pa tudi kategorij upravičencev na podlagi direktive;
19. poziva Komisijo, naj tesno sodeluje z zainteresiranimi stranmi pri krepitvi položaja evropskega trga umetnin in odpravljanju nekaterih težav, kot je „učinek snežne kepe“, ter upravnih težav, ki jih imajo manjše in specializirane dražbene hiše in trgovci z umetninami;
20. pozdravlja pobude tretjih držav za uvedbo sledne pravice in poziva Komisijo, naj nadaljuje prizadevanja v večstranskih forumih za okrepitev položaja evropskega trga umetnin v svetu;

o

o o

21. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.